

**Cercetarea științifică din agricultura României,
în cea mai accentuată criza**

Acad. Cristian HERA*

La sfarsit de august 2016, a avut loc Adunarea Generală (AG) a Academiei de Științe Agricole și Silvicultură „Gheorghe Ionescu-Șișești” (ASAS), dedicată dezbaterii proiectului de lege elaborat de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (MADR), referitor la reorganizarea cercetării științifice din agricultura României. În cadrul AG mi-am îngăduit să spun că vorbesc în calitate de fost cercetător al Institutului de Cercetări Agronomice al României (ICAR), în care mi-am început activitatea ca stagiar în anul 1957, iar în 1962, prin reorganizarea cercetării științifice din agricultură, am fost transferat la Institutul de Cercetări pentru Cereale și Plante Tehnice de la Fundulea (ICCPT), subliniind că în curând voi împlini 60 de ani de activitate neîntreruptă în cercetarea științifică, din care peste opt ani în afara hotarelor României.

În această calitate am afirmat și afirm și acum, fără rezervă, că cercetarea științifică din agricultura României se găsește într-o etapă de maximă dificultate, ca urmare a *nerespectării finanțării de bază corespunzător legislației în vigoare*, a erodării extrem de îngrijorătoare a patrimoniului funciar, diminuării resurselor materiale și mai ales a *reducerii drastice a numărului și calității resurselor umane*.

Se poate afirma, fără drept de tăgadă, că în prezent cercetarea agricolă se află în cea mai accentuată criză.

Sunt convins că starea precară a cercetării științifice din agricultura României poate și trebuie *folosită drept oportunitate pentru revigorarea, revitalizarea și reconstrucția acestui domeniu de importanță vitală* pentru o agricultură durabilă și performantă care să contribuie la

*Vicepreședinte al Academiei Române, Președinte de Onoare al ASAS.

asigurarea securității și siguranței alimentare, la păstrarea unui mediu sănătos, mai ales în contextul schimbărilor climatice globale, cu fenomene extreme din ce în ce mai frecvente.

În asemenea condiții devine imperios necesar ca cercetarea științifică din agricultură, cu tradiție de la înființarea Institutului de Cercetări Agronomice al României (ICAR) în 1927, prin Lege, elaborată de prestigioșii cercetători Gheorghe Ionescu-Șișești, Teodor Saidel, Traian Săvulescu, Constantin Sandu Aldea, la solicitarea ministrului agriculturii din acea perioadă, Constantin Garoflid, Lege completată în 1932, să fie reconstruită - reorganizată, nu numai de către MADR, așa cum s-a procedat în cazul proiectului supus dezbaterii AG, *ci obligatoriu, cu participarea celor care și-au dedicat întreaga viață cercetării științifice*, mai ales ținând seama de cerințele actuale față de acest domeniu a cărei importanță vitală nu poate fi contestată.

Elaborarea unui proiect de lege de către MADR, fără participarea reprezentanților cercetării, constituie, din punctul meu de vedere, o gravă ofensă la adresa comunității cercetătorilor științifici din România, mulți dintre ei cu rezultate remarcabile, cunoscute și recunoscute atât la nivel național cât și internațional.

Propunerile făcute de MADR, privind înființarea unei Agenții de Management care să conducă și să coordoneze cercetarea științifică din toate domeniile agriculturii, silviculturii, industriei alimentare, nu reprezintă o soluție eficientă, realistă și viabilă.

Revitalizarea și reconstrucția cercetării științifice din agricultură, mai ales în condițiile unui viitor puternic influențat de schimbările climatice globale, de evoluțiile economice și sociale, poate și trebuie realizată cât mai urgent posibil, cu sprijin executiv și legislativ al factorilor de decizie, cu participarea unor reprezentanți performanți ai fermierilor, beneficiari ai rezultatelor cercetării, împreună cu cercetători și cadre didactice cu experiență, care cunosc rolul și specificitatea cercetării agricole, tendințele actuale și cerințele pentru o cercetare performantă și durabilă.

ASAS este în poziția cea mai bună pentru a contribui la *găsirea căilor și mijloacelor de modernizare și funcționare eficientă a cercetării agricole*, deoarece *are în componența sa un număr apreciabil de cercetători cu experiență, conducători de Institute și Stațiuni, numeroase cadre didactice*, care cunosc problemele agriculturii și cercetării agricole. ASAS are **Filiale și Stațiuni experimentale organizate în diferite zone ecologice ale țării**, în care activează *cercetători și cadre didactice competente*, care pot conlucra pentru *rezolvarea problemelor specifice diferitelor zone agricole și realizării unei bune legături cu producătorii agricoli*.

De-a lungul timpului ASAS a **inițiat și participat la numeroase planuri de restructurare și revigorare a cercetării agricole**, inclusiv cu participarea unor experți străini. Există **variante de reorganizare, fără dezorganizare, care pot sta la baza unei restructurări eficiente, în condițiile asigurării finanțării de bază așa cum prevede Legea 45/2009**, modificată și completată de Legea 72/2011.

Întârzierea efectuării restructurării se datorează **lipsei de voință politică și speranței/naivității cercetătorilor că legislația existentă privind finanțarea va fi respectată, ca unitățile de cercetare performante, cu masă critică, să poată funcționa**.

Deși **până în prezent** rezultatele obținute în restructurarea cercetării agricole sunt **ne semnificative, buna cunoaștere a realităților din unitățile de cercetare și competența științifică a multor specialiști**, conferă potențialul de a asigura, în deplină colaborare cu factorii de decizie legislativă și executivă, o reformă mai funcțională, *comparativ* cu reformele inițiate de o **Agenzie ministerială nou înființată**.

Conlucrarea cu Universitățile trebuie să stea la baza formării și recrutării viitoarelor cadre, pregătite special pentru cercetare, precum și folosirii în comun a dotărilor existente.

Managementul economico-financiar al cercetării agricole, inclusiv al finanțării de bază, ar putea fi asigurat, **fără cheltuieli suplimentare majore**,

prin înființarea unei Direcții Generale de Management Economico-Financiar, care ar înlocui cu succes Agenția propusă de MADR în acest scop. Afirmatia pe care o fac este susținută și de faptul că Programul Sectorial al MADR, administrat în perioada 2011-2013 de ASAS, nu de MADR, a funcționat la parametrii de vârf.

*
* *

În situația în care *executivul nu acceptă înființarea unei Direcții Generale de Management Economico-Financiar, ASAS, cu secțiile sale de specialitate*, ar putea funcționa ca ”For de consacrare academică, ramura agricultură”,* așa cum a sugerat și Primul Ministru Dacian Cioloș la întâlnirea pe care am avut-o în cabinetul sau, împreună cu Ministrul Agriculturii, Achim Irimescu, la data de 3 februarie 2016.

În cazul în care ASAS devine for de consacrare academică, ramura agricultură, cu mentinerea titlului de proprietate, atribuit prin lege, asupra cladirii in care functioneaza si a terenului alocat, *misiunea Agenției Naționale de Management propusa în Proiectul de Lege inițiat de MADR, ar putea fi preluata de un Institut similar Institutului Național de Cercetări Agricole al Franței (INRA)***, așa cum a propus și Primul Ministru Dacian Cioloș în aceeași intalnire. Un asemenea Institut poate fi *Institutul de Cercetări Agronomice al României (ICAR)*, nou creat, similar celui înființat în 1927, Institut care va funcționa și va avea sediul în clădirea proprietate ASAS.

Noul ICAR poate fi realizat prin reorganizarea *într-o structură nouă, îmbunătățită, din resurse existente, adaptate cerințelor științifice și economico-financiare actuale, dar mai ales a celor de perspectivă privind cercetarea științifică din agricultură.*

* Ex.: Academia de Agricultură a României, 1941-1945, Presedinte, C-tin Garoflid, Vicepreședinti: Gh. Ionescu-Șișești, Alex. Ciucă și Aurelian Pană, Secretar General, Nicolae Săulescu.

** (creat la propunerea Guvernului francez făcută în anul 1921 Parlamentului, Institut reorganizat în 1947, cu o dăoțare de la buget în anul 2014 de 800 mil Euro, 77% finanțare de baza, 8290 personal permanent, 235 unit cercet./exper., 13 Divizii, 7 Centre).

Institutul nou înființat va înlocui Agenția de Management propusă de MADR și va coordona, împreună cu ASAS, activitatea de cercetare științifică și economico-financiară a Institutelor și Stațiunilor experimentale, amplasate în diferite zone ecologice ale țării, în domeniile culturilor de câmp, creșterii animalelor, industriei alimentare, fond funciar.

Unitățile din noua structură, urmează a fi nominalizate după o restructurare URGENTĂ, realizată de o Comisie special constituită pentru analiza și evaluarea celor existente în prezent, pe baza datelor deja aflate în evidența ASAS.

În situația organizării ICAR, acesta va prelua, după o evaluare temenică, bazată pe analiza resurselor umane și materiale existente, coordonarea unităților de cercetare agricolă, performante, cu masa critică adecvată, aflate în prezent în coordonarea ASAS și MECS.

*
* *

Stabilirea numărului de unități, nominalizarea celor performante, care își vor desfășura activitatea ca unități de cercetare-dezvoltare, precum și a celor care vor funcționa ca unități specializate în multiplicarea materialelor biologice, soiuri, hibrizi, rase de animale autohtone, arondate Institutelor de cercetări, se va face de către ASAS, prin ICAR, Institutele Naționale, Institutele de ramură și reprezentanții nominalizați de MADR.

Încadrarea cercetării în politica agricolă a guvernului se va realiza prin includerea de drept a reprezentanților MADR, MECȘ, MMAP, ASAS și ai producătorilor agricoli în componența Consiliului de administrație ICAR (CA). Prezența membrilor ASAS în CA asigură continuitate și o necesară protecție față de posibile imixtiuni politice. Majoritatea unităților de cercetare de prestigiu din lume sunt ferite de subordonare față de politic.

Dacă se ia în considerație raportul dintre rezultatele obținute de cercetarea agricolă românească deja aplicate în economia națională și finanțarea asigurată de la buget, puterea de revenire a fiecărui leu investit în

unitățile de cercetare agricolă, se situează înaintea multora din unitățile de cercetare din alte domenii. Aceasta dovedește că, *dincolo de unele păreri, activitatea de cercetare agricolă a fost și poate redeveni eficientă economic.*

În multe privințe există curente și opinii contradictorii, dar toate forțele politice ar trebui să fie de acord că *știința* este factorul determinant în dezvoltarea și prosperitatea Națiunii, în cazul științei agricole în asigurarea securității și siguranței alimentare care conferă liniște socială, dezvoltarea sustenabilă și mediu sănătos.

Să dăm științei ce i se cuvine, *să respectăm legislația în vigoare*, pentru a stimula spiritul de creație de care România are astăzi atâta nevoie.

Avem datoria să renaștem speranța, să regăsim calea spre o cercetare științifică eficientă și o agricultură prosperă, în care "Măria Sa Producătorul de bunuri agro-alimentare" să fie mândru de profesia pe care o are.

Reorganizarea cercetării științifice din agricultură vizează viitorul, motiv pentru care *trebuie să se bazeze pe potențialul uman și material al instituțiilor și nu pe cel al persoanelor aflate temporar în unele funcții de conducere.*

Să nu preluăm mentalitatea Meșterului Manole: "ce se construiește ziua se dărâmă noaptea".

Responsabilitatea pentru un viitor prosper ne aparține.